

Eco

ECOLOGIE

RAPPORTAGE

ecologisch onderzoek

Korenburgerveenweg 20-22

Winterswijk

Rapport ecologisch onderzoek

Korenburgerveenweg 20-22, Winterswijk

Opdrachtgever	de provincie Gelderland Postbus 9090 6800 GX Arnhem
---------------	---

Rapportnummer	4747.004
Versienummer	D1
Status	Definitief
Datum	7 oktober 2024

Opsteller ¹	████████████████████
Kwaliteitscontrole	████████████████████

¹ Vrijgave

In onze rapportages wordt niet gewerkt met handtekeningen en/of parafen. Conform protocol en eisen uit het kwaliteitssysteem wordt het rapport aantoonbaar vrijgegeven.

KWALITEITSZORG

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

CERTIFICERING

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001. Daarnaast staat veilig werken bij Econsultancy voorop en zijn we gecertificeerd voor VCA*.

BETROUWBAARHEID

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

Al onze rapportages worden opgesteld conform de 'Handreiking omgaan met AVG in bodemonderzoeken' opgesteld door de VKB (29 juni 2022). Hiermee voldoet de rapportage aan de eisen die de wet en NEN normen ons stellen en wordt tevens voldaan aan de AVG.

In het kader van de AVG dient, voorafgaand aan publicatie of bij uitlevering aan derden, bijlagen met kadastrale uittreksels en namen van opdrachtgevers, door de publicerende instantie, verwijderd dan wel zwart gelakt te worden.

GELDIGHEID ONDERZOEK

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Omgevingswet, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING.....	2
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
2.2	Te verwachten werkzaamheden en toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	4
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	8
5.1	Huismus.....	8
5.2	Steenuil	9
5.3	Kerkuil	11
5.4	Vleermuizen	14
5.5	Steenmarter	15
5.6	Samenvatting	16
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING.....	17
6.1	Huismus.....	17
6.2	Steenuil	17
6.3	Kerkuil	17
6.4	Vleermuizen	18
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	19

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de provincie Gelderland opdracht gekregen voor het uitvoeren van een ecologisch onderzoek aan de Korenburgerveenweg 20-22 te Winterswijk.

Het ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen sloop van de stallen en een deel van de boerderij op de onderzoekslocatie.

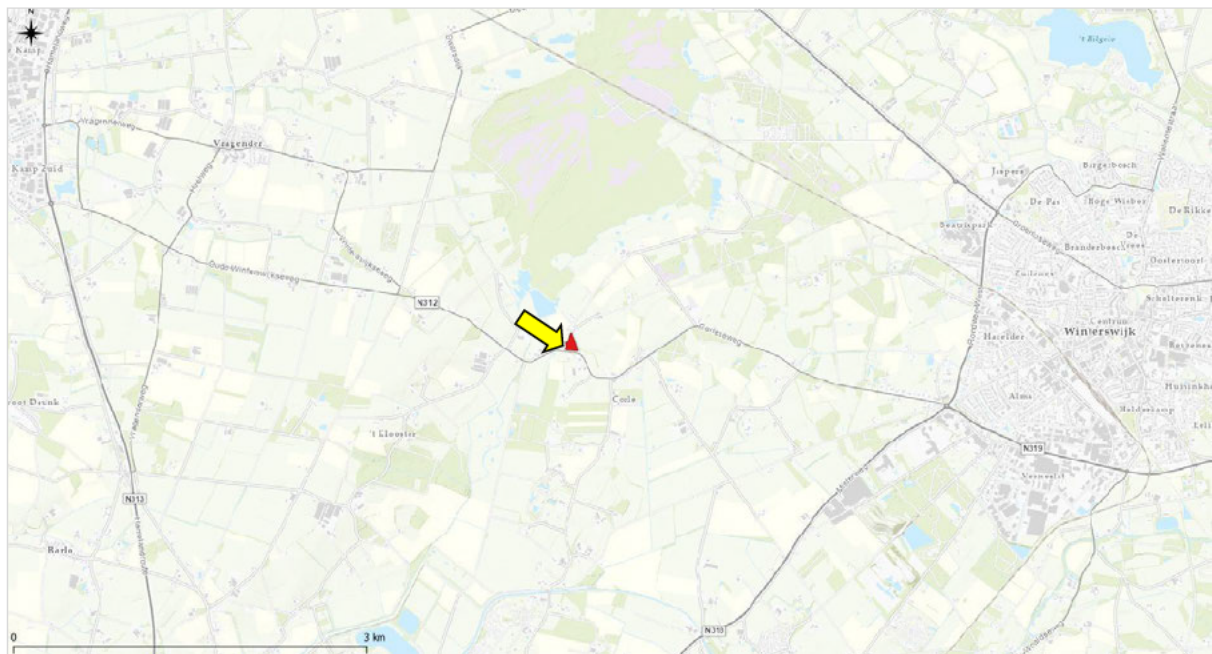
Het ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan natuurwaarden die Econsultancy in juni 2023 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 4747.003).

Econsultancy is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 9.400 \text{ m}^2$) ligt aan de Korenburgerveenweg 20-22 te Winterswijk. In figuur 2.1 is de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 2.1 Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een agrarisch erf, bebouwd met een boerderij met deel, twee grote loopstallen, een kleine stal, een kapschuur en een vervallen schuur. De boerderij met deel en de vervallen schuur hebben een dakbedekking van dakpannen. De boerderij heeft naast dakpannen ook onderliggend dakbeschot. De overige bebouwing heeft een dakbedekking van metalen platen en golfplaten. Het overige deel van de onderzoekslocatie bestaat uit verharding, tuin en overig groen.

De directe omgeving van de onderzoekslocatie bestaat grotendeels uit agrarisch buitengebied. Ten noorden van de onderzoekslocatie ligt het Natura-2000 gebied 'Korenburgerveen'. De onderzoekslocatie grenst aan meerdere kanten aan weilanden. Ten noorden en zuiden van de onderzoekslocatie zijn ook andere erven met woonhuizen aanwezig.

2.2 Te verwachten werkzaamheden en toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens drie stallen en een deel van de boerderij te slopen. De te slopen bebouwing is in figuur 2.2 in rood weergegeven. Naast de stallen is begroeiing in de vorm van struikgewas aanwezig die ook verwijderd worden met de geplande werkzaamheden. De bomen op het perceel vallen buiten de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden.

De beschrijving van de ingreep is gebaseerd op informatie die is ontvangen tijdens het opstellen van de quickscan in 2023. De huidige plannen wijken hier mogelijk van af. Wanneer de ingreep en het toekomstig gebruik van de locatie veranderd moet er opnieuw beoordeeld worden of de huidige onderzoeksinspanning voldoende is geweest om de impact van de geplande werkzaamheden op de aanwezige beschermde functies te kunnen beoordelen.

Figuur 2.2 Ligging van de onderzoekslocatie met de te slopen bebouwing (rood) en struikgewas (geel) weergegeven.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Omgevingswet er op sommige punten meer informatie is benodigd:

Huismus

Tijdens het veldbezoek van de quickscan uit 2023 is op het dak van de boerderij een paartje huismussen aangetroffen. Het is mogelijk dat er huismusnesten onder de nokvorst van de boerderij aanwezig zijn, waaronder op het deel dat gesloopt gaat worden. Hiervoor dient een aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden om het aantal actieve nesten en de locatie daarvan te bepalen.

Steenuil

De voorheen aangetoonde locatie van het steenuilennest valt buiten de huidige geplande sloop, echter kan de sloop van een deel van de boerderij het nest wel verstoren. Er dient een aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar de huidige activiteit bij de aangetoonde nestlocatie uit het onderzoek uit 2018.

Kerkuil

Uit een aanvullend onderzoek moet blijken of de aangetroffen sporen van kerkuilen afkomstig zijn van een vaste rustplaats. Deze informatie is nodig om het effect van de ingreep te kunnen toetsen.

Vleermuis

De bebouwing op de onderzoekslocatie is geschikt als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om de daadwerkelijke functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen.

Steenmarter

Tijdens het veldbezoek van de quickscan die is uitgevoerd in 2023 zijn meerdere sporen van steenmarters aangetroffen op de onderzoekslocatie. Het is op basis van de huidige onderzoeksinspanning onduidelijk of sprake is van verstoring van een actieve rust- of voortplantingsplaats van de steenmarter bij de voorgenomen ingreep. Aanvullend onderzoek (inzetten van wildcamera's) is noodzakelijk om hier meer duidelijkheid over te geven.

Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect. Externe effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie zijn vanwege de afstand tot het Korenburgerveen op voorhand niet uit te sluiten. Vervolgonderzoek in het kader van de gebiedsbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van stikstof wordt noodzakelijk geacht.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor het onderzoek naar de **huismus** zijn tussen 1 april en 15 mei drie veldbezoeken uitgevoerd, gedurende de ochtend en vroege avond. Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar vaak vanaf de dakranden/goten/nokpannen waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de rondes gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Behalve op de onderzoekslocatie, is ook de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid of geschiktheid van de bebouwing voor huismus.

De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het kennisdocument voor de huismus (BIJ12, versie juni 2022).

Voor het onderzoek naar de **kerkuil** zijn in de periode februari tot september een drietal avond- en nachtbezoeken uitgevoerd. Naast de veldbezoeken wordt er navraag gedaan bij de Stichting Kerkuilwerkgroep Nederland voor eventueel bekende nesten in de buurt van de onderzoekslocatie (BIJ12).

Voor het onderzoek naar de **steenuil** zijn in de periode half februari tot half april een drietal avondbezoeken uitgevoerd. Hierbij is gebruik gemaakt van geluidsnabootsing. De inventarisatiemethode is overeenkomstig met de methode die opgesteld is door Steenuilenoverleg Nederland (STONE). Daarnaast is de locatie van het steenuilnest dat in 2018 door Econsultancy is aangetroffen (rapportnummer 4747.002, versie D1) op activiteit gecontroleerd.

Voor het onderzoek naar **vleermuizen** zijn in de periode half mei tot half september in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie januari 2021), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/baltsplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere verblijfsfunctie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken, is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functies noodzakelijk. Iedere verblijfsfunctie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Het totaal aantal voorgestelde veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van een waarnemer per veldronde. Met vijf bezoeken omtrent deze soortgroep is voldoende zekerheid verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x of Elekon M batlogger). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soorten) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batexplorer.

Voor het onderzoek naar de **steenmarter** is in de periode maart tot en met augustus gedurende 8 weken onderzoek uitgevoerd. Tijdens het eerste veldbezoek zijn wildcamera's verspreid over de onderzoekslocatie. Bij het plaatsen van de wildcamera's is gelet op de geschiktheid van de locatie voor de mogelijk aanwezige vaste rust- of voortplantingsplaatsen. Om de twee weken zijn de camera's gecontroleerd. De camera's zijn na 8 weken opgehaald tijdens een laatste veldbezoek.

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek bestond uit diverse veldbezoeken. Onderstaande tabel bevat een planning van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel 4.1 Onderzoeksinspanning.

		februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november
vleermuizen	tijdstip	-			2 x avond, 1 x ochtend		-	2 x avond		-	
	datum				zie tabel 4.2			zie tabel 4.2			
	functie				zomer-/kraamverblijf			paar/baltsverblijf			
huismus	tijdstip	-		2 x overdag	-						
	datum			zie tabel 4.4							
	functie			territorium							
steenuil	tijdstip	-	3 x avond		-						
	datum	zie tabel 4.3									
	functie	nestlocaties									
kerkuil	tijdstip	3 x avond of nacht							-		
	datum	zie tabel 4.3									
	functie	vaste rustplaats of voortplanting									
steenmarter	tijdstip	-				om de twee weken					-
	datum					juli en augustus					
	functie					vaste rust- of voortplantingsplaats					

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen, steenuilen, kerkuilen en huismussen gunstig (zie tabel 4.2 t/m tabel 4.4). Tijdens geen van de veldbezoeken voor het onderzoek naar vleermuizen was de temperatuur lager dan 11 °C en de windkracht hoger dan 3 Bft. Tijdens geen van de veldbezoeken was er neerslag.

Tabel 4.2 Omstandigheden nadere onderzoeken vleermuizen.

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
29-08-23	22:15 - 00:15	14 °C	Geen neerslag, bewolkt. Windkracht 1 Bft
19-09-23	20:45 - 22:45	16 °C	Geen neerslag, bewolkt. Windkracht 3 Bft
20-06-24	02:20 – 05:25	11 °C	Geen neerslag. Windkracht 1 Bft
02-07-24	22:00 - 00:35	14 °C	Geen neerslag, zwaar bewolkt. Windkracht 2 Bft
10-07-24	21:50 - 00:30	22 °C	Geen neerslag, half bewolkt. Windkracht 1 Bft

Tabel 4.3 Omstandigheden nadere onderzoeken steenuil en kerkuil.

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
04-03-24	19:00 - 21:15	8 °C	Geen neerslag, half bewolkt. Windkracht 1 Bft
20-03-24	19:15 - 21:45	14 °C	Geen neerslag, bewolkt. Windkracht 2 Bft
08-04-24	20:30 - 23:00	17 °C	Geen neerslag, helder. Windkracht 2 Bft

Tabel 4.4 Omstandigheden nadere onderzoeken huismus.

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
08-04-24	18:15 - 20:30	18 °C	Geen neerslag, helder. Windkracht 2 Bft
12-04-24	11:00 - 13:00	14 °C	Geen neerslag, zwaar bewolkt. Windkracht 3 Bft
07-05-24	10:15 - 11:45	14 °C	Geen neerslag, licht bewolkt. Windkracht 2 Bft

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Huismus

In het onderzoeksgebied zijn tijdens de veldbezoeken van het onderzoek naar huismussen zeven nestlocaties aangetroffen (zie figuur 5.1). Twee van deze nesten (de noordelijke twee) bevinden zich in een rand van het dak waar toegang is tot de ruimte onder de dakpannen (zie figuur 5.3 en figuur 5.4). Deze twee nestlocaties zullen verdwijnen door de ingreep bij het slopen van een gedeelte van de boerderij. De andere nesten bevinden zich onder de nokvorst van de boerderij (zie figuur 5.2). Deze nestlocaties zullen niet verdwijnen bij de geplande ingreep.

Naast de nestlocaties is er ook gelet op overige belangrijke functies voor huismussen op de onderzoekslocatie. Zo wordt de vegetatie die tussen de boerderij en de oostelijke loopstal aanwezig is (zie figuur 5.5), gebruikt door huismussen als sociale ontmoetingsplaats. Een dergelijk 'kwetterbosje' heeft een belangrijke functie voor de aanwezige populatie van huismussen. Tijdens één van de veldbezoeken waren er 16 individuen van huismussen aangetroffen in deze vegetatie.

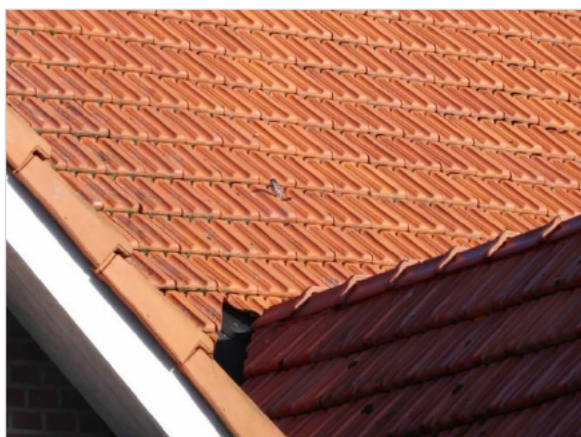
Figuur 5.1 Verspreiding van de huismus op basis van inventarisatie in het seizoen 2024.

Figuur 5.2 Huismussen met nest onder nokvorst.

Figuur 5.3 Huismussen met nest bij ruimte in dak.

Figuur 5.4 Huismussen met nest bij ruimte in dak.

Figuur 5.5 'Kwetterbosje'.

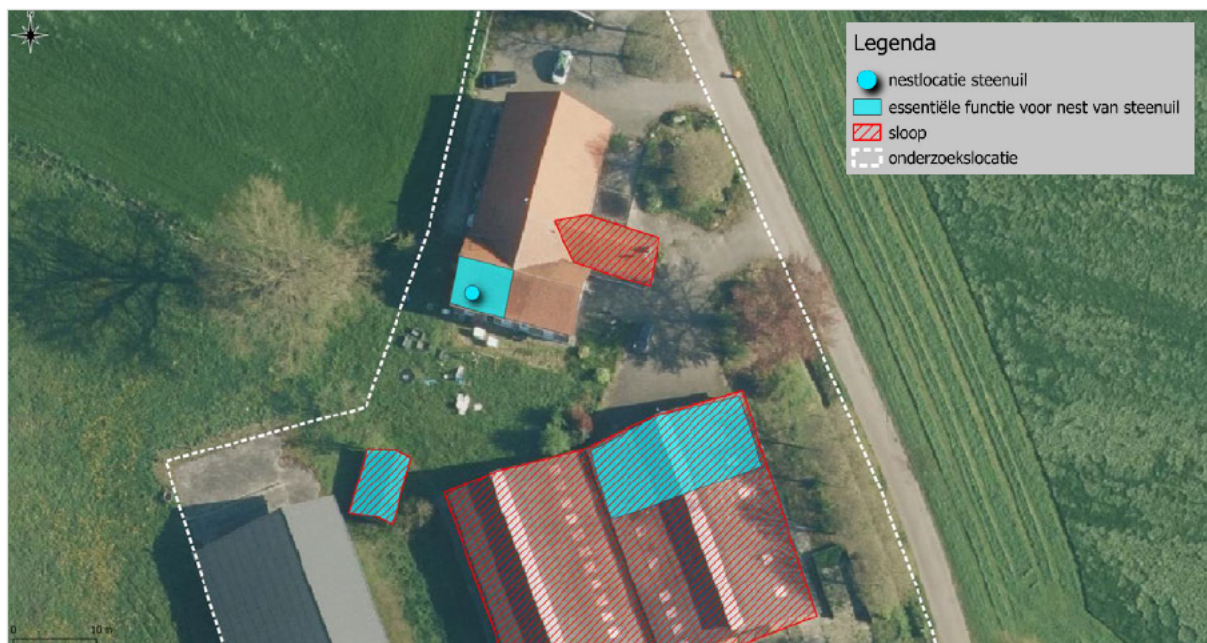
5.2 Steenuil

In het aanvullend onderzoek in 2018 is er op de onderzoekslocatie een nest van steenuilen met jongen aangetroffen in de boerderij (rapportnummer 4747.002). De locatie hiervan was destijds op het dakbeschot met een toegang door een opening onder een kapotte dakpan en de regenpijp aan de zuidzijde van de boerderij.

Op de onderzoekslocatie zijn tijdens de veldbezoeken meerdere malen steenuilen aangetroffen. Meerdere malen is er een baltsende steenuil aangetroffen op de planlocatie. De steenuil is waargenomen toen deze via de dakgoot bij een gat tussen twee dakpannen onder het dak van de boerderij kroop (zie figuur 5.6). Hierna werd geluid van steenuil kuikens waargenomen in de buurt van de plek waar de steenuil naar binnen kroop.

Daarnaast is er een essentiële plek in de oostelijke loopstal waar de steenuil gebruik van maakt. Wanneer de uilskuikens te groot zijn voor de nestlocatie in het dak van de boerderij verplaatsen de zogenoemde ‘takkelingen’ naar de oostelijke schuur om verder op te groeien (zie figuur 5.8 en figuur 5.10). Hier worden de takkelingen nog meerdere weken gevoerd. De beschikbaarheid van zowel een veilige plek als nestlocatie en een droge en veilige plek waar de takkelingen op kunnen groeien, maakt de planlocatie als een uitermate geschikte plek voor het grootbrengen van steenuilen. Naast de oostelijke loopstal zijn de steenuilen ook regelmatig waargenomen in de kleine loopstal (zie figuur 5.9).

Er is nog steeds een actief nest van steenuilen aanwezig op de onderzoekslocatie. De steenuilen maken daarbij gebruik van de boerderij en meerdere stallen. Het gedeelte van de boerderij waar de nestlocatie aanwezig is zal niet verdwijnen met de ingreep. Bij het verwijderen van de schuren zal het nest mogelijk zijn functie verliezen.

Figuur 5.6 Nestlocatie en essentiële functies (bijv. vaste roestplaats) van steenuil.

Figuur 5.7 Steenuil op de kapschuur.

Figuur 5.9 Eén volwassen en twee jonge steenuilen in de kleine loopstal.

Figuur 5.8 Locatie in de oostelijke loopstal waar twee takkelingen opgroeien.

Figuur 5.10 Locatie in de oostelijke loopstal waar twee takkelingen opgroeien.

5.3 Kerkuil

Tijdens de veldbezoeken van het onderzoek naar de kerkuil zijn op- en in de omgeving van de onderzoekslocatie meerdere malen kerkuilen aangetroffen. Vanuit de zuidelijke kapschuur vlogen op 4 maart 2024 twee kerkuilen (paartje) weg. In deze zuidelijke kapschuur is een ruimte aanwezig (zie figuur 5.12) met een roldeur, waar aan de binnenzijde van deze deur een ruimte zit die geschikt is als nestlocatie. Hier is meerdere malen activiteit van het paartje kerkuilen waargenomen en in deze ruimte lagen veel verse braakballen (zie figuur 5.13). Op 8 april 2024 zijn in deze schuur twee dode kerkuilen aangetroffen (zie figuur 5.14 en figuur 5.15). De deur die toegang gaf tot deze ruimte zat dicht en vermoedelijk zijn de kerkuilen voor meerdere dagen opgesloten geraakt. De kerkuilen vertoonde ook symptomen van ondervoeding. Beide kerkuilen waren geringd en waren eerste kalenderjaar vogels.

Een aantal weken na het overlijden van het paartje kerkuilen was er al een nieuwe kerkuil aangetroffen (29 juni 2024) op de onderzoekslocatie. Ook deze kerkuil maakt gebruik van de schuren als vaste roestplaats en van de onderzoekslocatie als foerageergebied. Dit geeft aan hoe uitermate geschikt de onderzoekslocatie is als

essentieel leefgebied voor de kerkuil. Daarnaast is dit ook indicatief voor de relatief hoge bezetting van kerkuil territoria in de omgeving.

Naast de potentiële nestlocatie op de onderzoekslocatie zijn er ook meerdere roestplaatsen in de verschillende schuren aanwezig. De hoeveelheid verse krijtsporen en braakballen die zijn aangetroffen onder deze roestplaatsen geven aan dat deze plekken veel in gebruik zijn (zie figuur 5.16 t/m figuur 5.19). Door de voorgenomen ingreep gaat er potentiële nestlocatie en vaste roestplaats van de kerkuil verloren.

Figuur 5.11 Potentiële nestlocatie en vaste roestplaatsen van kerkuil.

Figuur 5.12 Toegang tot ruimte in zuidelijk kapschuur waar het potentiële nest van kerkuilen is aangetroffen.

Figuur 5.13 Ruimte achter de roldeur met braakballen.

Figuur 5.14 Dode kerkuil (1).

Figuur 5.15 Dode kerkuil (2).

Figuur 5.16 Verse braakballen op verschillende plekken in de oostelijke loopstal.

Figuur 5.17 Kerkuil in oostelijke loopstal.

Figuur 5.18 Kerkuil in kleine stal.

Figuur 5.19 Kerkuil in kleine stal.

5.4 Vleermuizen

In het onderzoeksgebied is tijdens de veldbezoeken van het najaarsonderzoek (2023) één baltsende gewone dwergvleermuis aangetroffen. Deze vleermuis vloog baltsend rondom de bebouwing op de onderzoekslocatie en is invliegend waargenomen bij de noordgevel van de boerderij. Daarnaast zijn er meerdere vleermuizen bij de Korenburgerveenweg langsvliegend waargenomen.

Tijdens de veldbezoeken van het voorjaarsonderzoek (2024) zijn op twee locaties in de boerderij gewone dwergvleermuizen ingevlogen. Daarnaast zijn er tijdens veldbezoeken meerdere malen foeragerende gewone grootoorvleermuizen waargenomen op de onderzoekslocatie. Eén van deze gewone grootoorvleermuizen is invliegend waargenomen bij de noordgevel van de boerderij bij dezelfde opening als de gewone dwergvleermuis en één is invliegend waargenomen bij de westelijke kamer in de kapschuur in het zuiden van de onderzoekslocatie. Verder zijn er op veel verschillende locaties sporen van foerageer locaties van de gewone grootoorvleermuis aangetroffen. Hier lagen veel vleugels van zowel dagpauwogen als huismoeders (zie figuur 5.23 en figuur 5.24).

In totaal zijn er 5 verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen op de onderzoekslocatie. Twee zomerverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis en twee zomerverblijfplaatsen van gewone grootoorvleermuizen (zie figuur 5.20).

Figuur 5.20 Verspreiding van vleermuissoorten op basis van inventarisatie in het seizoen 2023/2024.

Figuur 5.21 Restanten van huismoeders in de oostelijke loopstal.

Figuur 5.22 Vleugels van dagpauwoog in de schuur ten noorden van de boerderij.

Figuur 5.23 Beeld van foeragerende gewone grootoorvleermuis in de oostelijke loopstal.

Figuur 5.24 Beeld van gewone grootoorvleermuis in de deel van de boerderij.

5.5 Steenmarter

Voor het onderzoek naar steenmarters zijn er drie wildcamera's geplaatst op verschillende plekken op de onderzoekslocatie. De camera's hebben in totaal acht weken op de onderzoekslocatie gestaan en gedurende deze onderzoekstijd zijn er geen steenmarters waargenomen. Daarnaast zijn er gedurende de verschillende onderzoeken tijdens geen van de veldbezoeken steenmarters waargenomen op de onderzoekslocatie. Ook zijn er naast de oude sporen (uitwerpselen) geen verse sporen aangetroffen. Wanneer de onderzoekslocatie wordt gebruikt door een steenmarter als vaste rust- en/of voortplantingsplaats zouden er verse sporen aanwezig zijn. Met het ontbreken van verse sporen en waarnemingen van steenmarters kan worden geconcludeerd dat er geen vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen aanwezig zijn op de onderzoekslocatie.

5.6 Samenvatting

In figuur 5.25 zijn de resultaten van het onderzoek samengevat weergegeven. De meeste verblijfplaatsen zijn aangetroffen in de boerderij met daarnaast meerdere verblijfplaatsen in de loopstal en kapschuur.

In totaal zijn er op de onderzoekslocatie zeven nesten van huismussen aangetroffen, één nest van de steenuil die gebruik maakt van twee gebouwen, één nestlocatie van de kerkuil, twee zomerverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en twee zomerverblijfplaatsen van gewone grootoorvleermuis. Naast de nestlocaties van deze vogels zijn er ook andere belangrijke functies aangetroffen op de onderzoekslocatie die essentieel zijn voor de instandhouding van de lokale populaties van deze soorten. Zo is er een 'kwetterbosje' van de huismus aangetroffen en zijn er meerdere roestplaatsen van zowel de steenuil als de kerkuil aangetroffen in de bebouwing op de onderzoekslocatie.

Figuur 5.25 Verspreiding resultaten veldonderzoek in het seizoen 2023/2024.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Huismus

De huismus valt onder het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn ondergebracht in paragraaf 11.2.2 (Bal). Het is verboden de voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen en de nesten mogen niet worden weggenomen.

Als gevolg van de sloop van de bebouwing is overtreding van artikel 11.37, lid 1 (Bal) van de Omgevingswet ten aanzien van de huismus niet te voorkomen. Er zijn maatregelen benodigd om de functionaliteit voor de huismus te allen tijde te behouden. Er dienen maatregelen genomen te worden zoals het aanbrengen van tijdelijke voorzieningen, het ongeschikt maken van de bebouwing in de minst kwetsbare periode en het treffen van permanente voorzieningen in de bebouwing/de nieuwbouw. De maatregelen dienen uitgewerkt te worden in een ecologisch activiteitenplan en ter goedkeuring voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag via het aanvragen van een omgevingsvergunning.

6.2 Steenuil

De steenuil valt onder het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn ondergebracht in paragraaf 11.2.2 (Bal). Het is verboden de voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen en de nesten mogen niet worden weggenomen.

Als gevolg van de sloop van de bebouwing is overtreding van artikel 11.37, lid 1 (Bal) van de Omgevingswet ten aanzien van de steenuil niet te voorkomen. De nestlocatie blijft, maar doordat alle schuren eromheen worden gesloopt die ook door de jongen worden gebruikt zal de functionaliteit van het nest waarschijnlijk verloren gaan. Zodoende is er sprake van vernielen, ondanks dat de nestlocatie zelf niet wordt weggenomen. Er zijn maatregelen benodigd om de functionaliteit voor de steenuil te allen tijde te behouden. Er dienen maatregelen genomen te worden zodat de onderzoekslocatie geschikt blijft als nestlocatie en leefgebied voor de steenuil. Dit kan mede door het treffen van permanente voorzieningen in de huidige bebouwing en/of de nieuwbouw. De maatregelen dienen uitgewerkt te worden in een ecologisch activiteitenplan en ter goedkeuring voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag via het aanvragen van een omgevingsvergunning.

6.3 Kerkuil

De kerkuil valt onder het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn ondergebracht in paragraaf 11.2.2 (Bal). Het is verboden de voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen en de nesten mogen niet worden weggenomen.

Als gevolg van de sloop van de bebouwing is overtreding van artikel 11.37, lid 1 (Bal) van de Omgevingswet ten aanzien van de kerkuil niet te voorkomen. Er zijn maatregelen benodigd om de functionaliteit voor de kerkuil te allen tijde te behouden. Er dienen maatregelen genomen te worden zodat de onderzoekslocatie geschikt blijft als nestlocatie en leefgebied voor de kerkuil. Dit kan mede door het treffen van permanente voorzieningen in de huidige bebouwing en/of de nieuwbouw. De maatregelen dienen uitgewerkt te worden in een ecologisch activiteitenplan en ter goedkeuring voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag via het aanvragen van een omgevingsvergunning.

6.4 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Omgevingswet ondergebracht in paragraaf 11.2.3 (Bal). De schadelijke handelingen die van toepassing zijn op de vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen.

Bij de sloop van de bebouwing is het niet te voorkomen dat wegnemen, vernielen of beschadigen optreedt, waardoor artikel 11.46, lid 1 (Bal) wordt overtreden. Door het treffen van maatregelen kan de functionaliteit voor de soort behouden blijven. Hiermee wordt overtreding van de Omgevingswet echter niet voorkomen en is een omgevingsvergunning noodzakelijk.

Artikel 11.46, lid 1 (Bal) betreft het opzettelijk verstoren van dieren. Bij het weggagen van een vleermuis, als gevolg van de sloop is sprake van voorwaardelijke opzet en is het artikel van kracht. Er zullen handelingen verricht moeten worden die specifiek bedoeld zijn om dieren te verstoren. Hiervoor is een omgevingsvergunning benodigd.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van de provincie Gelderland een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Korenburgerveenweg 20-22 te Winterswijk.

Het ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen sloop van de stallen en een deel van de boerderij op de onderzoekslocatie.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens drie stallen en een deel van de boerderij te slopen. Naast de stallen is begroeiing in de vorm van struikgewas aanwezig die ook verwijderd worden met de geplande werkzaamheden. De bomen op het perceel vallen buiten de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden.

Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten

In totaal zijn er op de onderzoekslocatie zeven nesten van huismussen aangetroffen, één nest van de steenuil die gebruik maakt van twee gebouwen, één nestlocatie van de kerkuil, twee zomerverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en twee zomerverblijfplaatsen van gewone grootoorvleermuis. Naast de nestlocaties van deze vogels zijn er ook andere belangrijke functies aangetroffen op de onderzoekslocatie die essentieel zijn voor de instandhouding van de lokale populaties van deze soorten. Zo is er een 'kwetterbosje' van de huismus aangetroffen en zijn er meerdere roestplaatsen van zowel de steenuil als de kerkuil aangetroffen in de bebouwing op de onderzoekslocatie.

Conclusie

De geplande werkzaamheden aan de bebouwing en het aanwezige groen zal een negatief effect hebben op beschermde functies van de volgende soorten: huismus, steenuil, kerkuil, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Hiervoor zullen er mitigerende maatregelen getroffen moeten worden om de staat van instandhouding van deze soorten te kunnen waarborgen. De maatregelen dienen uitgewerkt te worden in een ecologisch activiteitenplan en ter goedkeuring voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag via het aanvragen van een omgevingsvergunning.

De resultaten en conclusies die in dit rapport staan zijn op basis van een ingreep zoals die is doorgegeven tijdens de offerte fase van dit project. Wijzigingen op het planvoornemen hebben mogelijk invloed op de uitkomst van het onderzoek.

Geraadpleegde bronnen

BIJ12 (2023a). Kennisdocument huismus. Opgehaald van [https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/02/Kennisdocument -Huismus-versie-2.1-februari-2023.pdf](https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/02/Kennisdocument-Huismus-versie-2.1-februari-2023.pdf)

BIJ12 (2023b). Kennisdocument kerkuil. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/07/Kennisdocument-Kerkuil-1.0-juli-2017.pdf>

BIJ12 (2023c). Kennisdocument steenuil. Opgehaald van [https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/02/Kennisdocument -Steenuil-versie-1.0-juli-2017.pdf](https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/02/Kennisdocument-Steenuil-versie-1.0-juli-2017.pdf)

BIJ12 (2017c). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een vergunningssaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart 1 september.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foeragegebied

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamkolonie

De kraamkolonie bestaat uit alle vruchtbare vrouwtjes binnen een kolonie vleermuizen een kraamkolonie bestaat uit meerdere kraamgroepen.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Omgevingsvergunning

Het onderdeel soortbescherming onder de Omgevingswet heeft als om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Omgevingswet een aantal schadelijke handelingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een omgevingsvergunning benodigd zijn. Een omgevingsvergunning is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Omgevingswet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Omgevingswet significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast. Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Omgevingswet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.